

Hüseyn Arif – 100

Kür kimi çağlayan ilhamı vardı...

Şairin vəfatından illər ötsə də, xatirəsi, şeirləri, haqqında danışılan lətifələr Azərbaycanı diyar-diyar dolaşır. Hüseyn Arif ömrü ərş-arğac cığırlar, izlər dünyası idi. Getdiyi yerlərdə özünün də, sözünün də izi qalıb.

Bizim Borçalıda da o, zaman-zaman əziz insan kimi xatırlanıb. Ədəbiyyat müəllimim, ustadım şair Əli Səngərli deyirdi ki, Hüseyn Arif bizim Faxralıya gələndə sən hələ həyatda yox idin. Kəndimizin fəxri qonaqlarının – unudulmaz Səməd Vurğunun, Osman Sarıvəllinin və onlardan sonra Hüseyn Arifin adı elimizdə-obamızda xoş xatirələrlə anılır. Necə ki, bir şeirində yazmışdı:

*Oldum Faxralıda, oldum bir payız,
Məni qarşıladi neçə oğul-qız...
Həmi Musa kişi, Binnət qağamız,
Zamanın hökmünə neyləyə billəm?*

Mən orta məktəbi bitirdikdən sonra Bakıya gəldim, universitetdə oxuduğum illərdə Hüseyn Ariflə ünsiyyətimiz yaranırdı. Faxralıdan olduğumu biləndə və həmin şeiri ona xatırladanda çox kövrəldi. Beləcə, Xalq şairi Hüseyn Arif bir çoxları kimi, mənim də Söyün qağam oldu. O, Aşıqlar Birliyinin sədri olduğu illərdə vaxtaşırı görüşürdük. Bir dəfəsində "Aşıq Hüseyn Saraçlı də məndən küsülü getdi", – dedi və kövrəldi. Sonra da küskünlüyün səbəbini şeirlə anladı:

*Gəlmişdi yanıma bir işdən ötrü,
Gözündə həsrəti, nisgili getdi.
...Hüseyn Arifin gücü çatmadı,
Hüseyn Saraçlı küsülü getdi.*

Sevimli oğlu Arifin itkisi şairin ömrünün qəm-qüssəyə bələdi, şeirlərinə göz yaş getirdi. Sinəsindəki dağ boyda dərdi onun əzablı çöhrəsindən də, yazılarında da hiss olunurdu...

Söyün qağamla hər görüşümüz unudulmaz bir xatirəyə dönüb. Bu xatirələr qəlbimdə həmişə kövrək hisslər oyadır. Ötənlərdə aramızda olan söhbətlər beləcə ürəyimin qapısını döyür. Dediği vaxt yanında olanda üzündəki təbəssümdən qəlbimin hərarətini hiss edirdim. Üzündə bir ümid şöləsi cilvələnirdi. Deyirdi ki, bax, həmişə belə tez-tez gəl... Gələ-gələ dost olarsan, gedə-gedə yadlaşarsan. Borça-

lıya olan sevgisindən ürək dolusu danışanda duyğuları dil açırdı, yaralı könlü gül açırdı:

*Başkeçidin ətəyi gül, başı qar,
Çiçəklərdən dəstə tutur ilk bahar.
Yaranışdan zirvə geniş, dərdə dar –
Həm arandı, həm yaylaqdı Borçalı.*

*Dost yolunda əsirgəməz, nə desən,
Harayına çatardı, salsən.
Şirininə acı qatmaq istəsən,
Coşan seldi, yanan dağdı Borçalı.*

Onun Borçalı ünvanlı şeirləri bir deyil, beş deyil, hansından söz açım?! Borçalı əsilli ziyalımız, sevilən şairimiz Abbas Abdullaya xitabən yazmışdı:

*Şenliyin, Sadığın gəzdirdi yerlər
Mehlə nəfəs alıb çiskinlə tərlər.
Gümüş üzəngili ceyran kəhərlər
Cıdırda mat qoydu hər kəsi, Abbas.*

*Çay çaya qovuşar, bağ bağa bağlı,
Düz düzə calanar, dağ dağa bağlı.
Borçalı çökəyi Qazağa bağlı –
Birdi mərəkəsi, məzəsi, Abbas.*

Onun ürəyi ürəklərin ürəyi idi. Özü də bulaq suyu kimi dupduruydu, safıydı. Çölündəki zəmanənin gərdişi də, içindəki insanlıq vərdişi də bir başqa idi. Onu da yaxşı bilirdim ki, xətrini çox istədiyi insanlarla rəftarı elə bu cürdür. Buna görə də şairin bu misraları ağappaq ümid kimi könlümdən gəldi keçdi:

*İnsan oğlu məhəbbətdən güc alar,
El gözündə ucaldıqca ucalar.
Bir arzum var, yalıt gedə qocalar,
Bir arzum var, balalara toy ola.*

Mənim mənəvi dünyamı işıqlandıran unudulmaz Söyün qağam! Sən dünyanın o üzündə olsan da, ruhun bizimlədir, ustad! İndi sənəin ətrini şeirlərindən alırıq. "Mən sənəin özünəm, sən mənim özüm" dediyin duru gözlü Durnalı da, buludlu zirvələr də, yaşıl çəmənlər də, Çatmalı da yerindədir. Kürün suları hər yaz sənəin həsrətinlə çağlayır:

*Nə qədər qoynunda xumarlanmışam,
Yayxana-yayxana gələn Kür çayım.
Sahil kölgəsinə bürünüb axşam,
Səhər şafəqlə gülən Kür çayım.*

Sən Vətən ocağının istisini qızınırdın. Vətənin suyuna, torpağına, otuna, yarpağına, gülünə, çiçəyinə elə könlü vermişdin ki, şeirlərini oxuya-oxuya nəfəsini hiss edirdim, ustad! Sənəin o sərt mehribançılığın üçün elə qəribəyirəm ki... Hər yaz gələndə elə bilirdim o səni xatirələrin içində bir həsrət toxumu cücərir. Deyirdin ki, yaz gələndə ana təbiət ağılımı başımdan alır. Elə "Vətən deməkdən" dilin ozan olmuşdu:

*Oxşayım ağotu, öpüm nərgizi,
Bu yurdda boy atıb yaşa dolmuşam.
A yonca, a yovşan, bircə gün sizi
Unutsam, bilin ki, unudulmuşam.*

Yox, sən unudulan deyilsən, Söyün qağam! Kür kimi çağlayan ilhamının havası ilə nəfəs alırıq.

**HƏZİ HƏSƏNLİ,
şair-publisist**